

ADANA'NIN KENTLEŞMESİ SORUNLARI

İ.M.O. Adana Şubesi ve Mimarlar Odası Adana temsilciliği birlikte 4.4.1981 tarihinde "Adana'nın Kentleşmesi Sorunları ve Çözümleri" konulu bir panel düzenledi.

Panel

— Adana Valiliği - Çukurova Üniversitesi - Adana Belediyesi - İmar ve İskan Bakanlığı - Adana Barosu — O.D.T.Ü. Şehircilik ve diğer Meslek Odaları temsilcileri katıldılar.

Ayrıca bu konuda İ.M.O. Adana Şubesinde Burhan CIVAN, Mehmet CANSIZ, Nurullah DİLMAÇ'tan oluşan bir Komisyon oluşturuldu. Bu komisyonun sunduğu Rapor'da aşağıdaki görüş ve önerilere yer verildi.

Ayrıca aynı Panelde Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adana Toplum Sağlığı Hekimi Dr. Muhsin Akba'nın görüşlerinede T.M.H.'da yer vermeyi uygun gördük.

ADANANIN KENTLEŞMESİ SORUNLARI VE ÇÖZÜMLERİ

Dr. Burhan CIVAN, Mehmet CANSIZ, Nurullah DİLMAÇ

Yirminci yüzyıl sonları yaşanırken bilim ve teknolojinin baş döndürücü gelişim ve değişimine ayak uyduramayan şehirlerimizdeki düzensiz ve sağlıklı gelişmeler onları yaşanamaz mekanlar haline getirmiştir.

İnsanın ana ihtiyaçlarından olan KONUT — ÇALIŞMA — ULAŞIM — DİNLENME — EĞLENME ve BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME fonksiyonları arasında en uygun çözümü bulmak ve ayrıca KOLAY — RAHAT ve EKONOMİK yaşama imkanları gözönünde tutularak şehirleri organize edip geliştirmek konunun esasını teşkil etmektedir.

İşte bu genel görüşlerin ışığı altında yapılacak olan iş ise şehir planlamasına ters etki yapan koşulları ortadan kaldırmaktır.

Bir kere aşırı bir şekilde yoğunlaşan kentimiz normal yaşama düzenini kaybetmiştir. Bu yüzden kırsal alanlardan şehre göç eden insanların durdurulmasını öngörmekteyiz.

Çarpık ve plansız sanayileşme sonucu, köylerin itici ve şehirlerin ise türlü nedenlerle çekici gücüne kapılan insanlar, eski muhitlerinden koparak şehir çevrelerinde meydana getirdikleri SEFALET MAHALLELERİNDE kendilerini bulmuşlardır. Bu bir aşınmadır, bir başka deyişle bu bir insan erozyonudur. Bu erozyon karşımıza geçekonduları çıkarmıştır.

Evet, plan ama nasıl bir plan ?

.... Günümüzün mimarisi her türlü insana hitap eden gösterişten ve süsten uzak, fakat fonksiyonel bir stil, çizgisinde bulunmak tadır. Yani çağdaş mimaride her projenin esas hedefi ihtiyacı giderilmesini uygun ve ekonomik tarzda temin etmeye yöneliktir.

Mimarinin bir dalı olan şehircilikte de insanın sağlıklı, temiz kolay ve ucuz yaşama ihtiyaçlarının yerine getirilmesi esastır. Böyle bir planlamaya gidilirken kontrolünü kaybetmiş, sağlıklı gelişen kentimiz için yapılacak şeyleri şöylece sıralayabiliriz :

1 - Şehrimizin yayılıp büyümesini kontrol etmek ve uygun bir düzene sokmak,

2 - Uydu kentler kurarak ana şehrin yükünü hafifletmek,

3 - Köyleri ve uydu şehri çekici hale getirmek. Bu ise bölgemizin karakterini dikkate alarak bilim, kültür, sanat ve tekniği oralara götürmek suretiyle köy hayatının itici güçlerinin önemini kaybettirmekle elde edilir.

Böyle bir tutumda köy şehirden bir parça olacak ve gürültüden, asabi gerginlikten kıvranan insanlar için cazibesini arttıracaktır.

4 - Şehrin mesken bölgelerini ünitelere ayırarak aralarına şehir dışından uzanıp kesintisiz gelen yeşil alanları sokmak, özellikle sıkışık bölgeleri yeşil alanlarla perdelemek insan sağlığı açısından kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Yani şehre yeşil bantlar, parklar, korular ve çiçeklere hayatıyet vermek ve bunların uygun dağıtımını sağlamak son derece önemlidir. Şehrimizde yeşil alanlar konusunda iyi ve yeterli bir dağılımdan bahsetmek katıyen mümkün değildir.

5 - Yaya kaldırımlarını genişletmek ve sadece yayalara hitap eden yollar tesis edip, insanları şehirde yürüme imkanına kavuşturmak lazımdır.

6 - Şehrin açık hava holleri anlamına gelen meydanlar düzenleyerek ferahlık yaratmak da ayrı bir gereksinimdir. Özellikle top-

ntı ve merasim yapılacak yeterli bir meydanımızın bulunmayışı dana için büyük bir eksiklikler.

7 - Şehirlerimizde yolları geçilmez hale getiren trafik sıkıntının azaltılması da büyük önem kazanmıştır. Bunun için çok dikatli ve etüdlere dayanılarak uzmanlarca düzenlenmiş bir trafik line göre yolları genişletmek ve yeni yollar tesis etmek gerekir. İzzellikle transit vasıtaların geçeceği bir ÇEVRE yolu son derece ciliyet kazanmıştır.

Yukarıda belirtilenler Türkiye genelinde birçok ilimizin içinde bulunduğu sorunlardır. Salt Adana'ya ait olan acil sorunlar ise şu şekilde sıralamak mümkündür :

KANALİZASYON SORUNU MAHALLİ İMKANLARLA ÇÖZÜLEMEYECEK BOYUTA ULAŞMIŞTIR

Kanaatimizce iyi bir imar planına sahip olan şehrimiz maaleef bu plana aykırı son derece düzensiz ve sağlıklı gelişmelere ahrne olmuştur. ÖRNEĞİN, çok iyi bir projesi olmasına karşın kanalizasyon sorunu artık mahalli imkanlarla çözülemeyecek boyuta ulaşmıştır.

Zira bunun için 30 milyar TL. gibi bir finansman gereklidir di, bu belediyemizin 15 - 20 yıllık bütçesine tekabül eder. Ancak bu hiçbir şey yapılamaz anlamına da gelmemektedir.

Bu arada Kanalizasyon projesinin ön gördüğü bazı ana kolektörler aciliyet sırasına göre yapılabilir. (Nitekim geçen yıl Atatürk 3ulvarında böyle bir tatbikat yapıldı.) Bundan başka ve öncelikle kanalizasyon tasviye tesilleri yapılarak sağlıklı ve yanlış çözüm olan nehre deşarj işinden uzaklaştırılabilir.

İÇME SUYU İÇİN DSİ'NE YILLARDIR YAPILAN BAŞVURULardan SONUÇ YOK

Şehrimizin kanalizasyon sorunlarının yanı sıra su, elektrik ve çöp problemlerinin de boyutları insanı ürpertecek kadar büyüktür. ÖRNEĞİN temiz su için henüz bir proje dahi yoktur. Kentimiz halen 56 adet çatma kuyudan çekilen yeraltı suyu ile beslenmektedir. Bunlar genellikle mesken bölgelerindedir. Halbuki 831 sayılı Sular Hakkındaki Kanun meskun sahadan su çekilmesini yasaklamaktadır. Ayrıca bu kuyuların tamamına yakınında tasviye ve klorlama sistemi yoktur.

Bu yüzden 1980 yılında 3190 su numunesinden 703'ünün içilemez nitelikte olduğu raporlarla tesbit edilmiştir. Bu son derece önemli ve üzerinde durulacak bir konudur. Halkın sağlığını ve istikbalde Adana'yı susuz kalmakla tehdit eden bir problemi halletmek için D.S.İ.'ne yıllardan beri yapılan başvuruların savsaklanmış olduğunu tesbit etmiş bulunuyoruz.

Baraj gölü gibi önemli bir nimetten yararlanılarak yaşlı, bozuk, patlak ve yetersiz su şebekesi ve kaynağının yenilenmesi hususunda D.S.İ.'ni göreve davet ediyoruz.

Bu istemlerden sanki devlet yapacak halk seyredecek gibi bir izlenim çıkarılmamalıdır.

Tam tersine şehrimizin imar ve kalkınması için burada yaşayan herkesin fedakarlık ve katkıda bulunması lazımdır.

Bir eser yaratılacaksa, bu eser, Belediye Başkanından teknisyenlere, tüm kuruluşlara, tüccara, esnafa, işçiye, din adamına, eğitimcilere, ana, baba ve herkesin iştiraki ile meydana gelebilir.

TOPLUM SAĞLIĞI AÇISINDAN ADANA'NIN KENTLEŞME SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI

Dr. Muhsin AKBABA (Çukurova Üniv.Tıp.Fak.

Top.Sağ. Hekimi)

Kentleşmenin getirdiği sorunlar insan çevresini dolayısı ile insan sağlığını olumsuz yönde etkiler, Modern hekimlik görüşüne göre insanın çevresi :

1 - FİZİK ÇEVRE : Şu öğelerden oluşur : Bir bölgedeki içme ve Kullanma Suları, atıklar, konutlar, hava, iklimi kapalı yerler, hava koşulları, aydınlatma koşulları, Radsasyon durumu, mezarlık ve gayrı sıhhi müesseselerdir.

2 - BİYOLOJİK ÇEVRE : İnsanın yaşadığı ortamdaki mikro-organizmalar, bitkiler, hayvanlar, bitkisel ve hayvansal besin maddeleri ise biyolojik çevreyi oluşturur.

3 - SOSYAL ÇEVRE : İnsanın bulunduğu ortamda aileden itibaren sosyal grublar, sosyal kurumlar, insan ilişkileriyle ilgili geleneksel, değer yargıları sosyal çevreyi oluşturur.

Hızlı kentleşme sonucu Adana'daki insan çevresine şöyle bir göz atacak olursak,

1 - Şehir nüfusunun büyük bir kısmı sağlık şartlarına uymayan konutlarda oturmaktadırlar.

2 - İçtiğimiz suların klorlanması yetersizdir ve özellikle yaz aylarında salgın hastalıklar çıkmaktadır.

3 - Mevcut kanalizasyon beklenen hizmeti yerine getirmemekte ve helaların büyük bir kısmı sağlık açısından sakınca taşımaktadır.

4 - Şehirde hergün,300 - 400 ton çöpün sokaklarda kaldığı ve bunun insan sağlığını tehdit ettiği bir gerçektir.

Adana ilimizde günde ortalama 600 - 700 ton çöp belediyece toplanmaktadır. Bu toplama işlemi 14 adet Traktör ve 14 adet portatif kamyonla yapılmaktadır. Toplanan çöpler it odasına götürülüp dökülür ve burada yakılır. (Cam, kağıt ve metal gibi parçalar toplanır)

Temizlik işlerinde çalışan personel sayısı ise 450 dir. Görüldüğü gibi belediyenin çöpleri toplamada kullandığı araç sayısı ve personel sayısı yetersizdir.

ÖNERİLER

1 - Çöplerin toplanması ve nakli için araç ve personel sayısının artırılması,

2 - Özellikle ilimiz sıcak bir yer olduğu için özellikle yaz aylarında kara sineklerin üremesi çöplerde kolay olur. Bunun için konunun önemi halka anlatılmalı ve çöpler kapalı kutu ve bidonlarda biriktirilmelidir.

3 - Çöplerin değerlendirilme yoluna gidilmesi. Her ne kadar çöplerin büyük bir kısmı gıda artıkları isede bu konuda çalışmalar yapılmalıdır.

Sonuç olarak,

Kentimiz için olumlu bir çevre yaratmak için

1 - Kuruluşlar arasında (Universite, Sağlık Müdürlüğü, Belediye) sıkı bir işbirliği yapılmalı, "çevre sağlığı danışma kurulu" oluşturulmalıdır.

2 - Çevre sağlığı konusunda gerekli bilgi ve tecrübesi olan halk sağlığı uzmanları, çevre sağlığı mühendisleri ve çevre sağlığı teknisyenlerinden oluşan bir ekip belediye bünyesinde kurulmalıdır.